

Tájékoztató
az Európai Parlament tagjainak választásával összefüggő adatkezelések
egyes kérdéseiről

Az Európai Parlament tagjainak közelgő választására tekintettel felhívom a politikai élet résztvevőinek figyelmét arra, hogy a személyes adatok védelméről és a közérdekű adatok nyilvánosságáról szóló 1992. évi LXIII. törvény (Avtv.) rendelkezéseinek a választások során is maradéktalanul érvényesülniük kell.

A választás az állampolgárok politikai állásfoglalása. A politikai véleményre és a pártállásra vonatkozó adatok – mint különleges adatok – a törvény fokozott védelme alatt állnak. A választások során felmerülő adatvédelmi kérdések elsősorban a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvényben (Ve.) szabályozott „ajánlás” rendszerével kapcsolatosak, valamint a pártok és a választópolgárok közötti kommunikációt érintik.

I.

Az Európai Parlament tagjainak választásáról szóló 2003. évi CXIII. törvény 5. §-a alapján a pártok működéséről és gazdálkodásáról szóló törvény szerint bejegyzett pártok listaállításához legalább 20.000 választópolgárnak az aláírásával hitelesített ajánlása szükséges. Két vagy több párt közös listát, ugyanaz a párt csak egy – önálló vagy közös – listát állíthat.

A pártoknak ahhoz, hogy listát tudjanak állítani – a Ve. rendelkezései alapján – ajánlószelvényeket kell gyűjteni a választópolgároktól, melynek révén több tízezer választópolgár különleges adata kerül birtokukba. Az ajánlószelvényeket a helyi választási

irodák 2004. április 13. és 16. között postázzák a választópolgárok részére. Az Európai Parlament tagjainak választásán az Európai Unió és a csatlakozó államok azon választópolgárai, akik magyarországi lakóhelyüket igazolták és nyilatkozatuk alapján a választók névjegyzékében szerepelnek, az ajánlásban is részt vehetnek.

A 2002. évi országgyűlési választásokat követően, 2002. június 20. napján kelt ajánlásomban adatvédelmi szempontból kifogásoltam az ajánlás rendjét és javaslatot tettem a személyes adatok kezelését nem igénylő, vagy a személyes adatok védelméhez fűződő alkotmányos jogot hatékonyabban szolgáló jogintézmény kidolgozására. Az ajánlási rendszer szabályai – javaslataim ellenére – ezidáig nem módosultak, ezért az Európai Parlament tagjainak 2004. június 13. napján esedékes választását megelőző kampányidőszakban a különleges adatok tömeges kezelése során is fokozott gondossággal és körültekintéssel kell eljárnia az adatkezelőknek.

A Ve. 47. §-a értelmében az ajánlás az ajánlószelvénynek a jelölő szervezet képviselője részére történő átadását jelenti. Az Avtv. rendelkezései alapján a jelölő szervezet (párt) adatkezelőnek, a párt képviseletében ajánlószelvényeket gyűjtő személy adatfeldolgozónak minősül. A választásokon listát állító pártok jogi személyek /Ve. 143. § g) pont/, képviseletükre a bíróságnál nyilvántartásba vett törvényes képviselőjük jogosult, illetve az, akinek a törvényes képviselő szabályszerű meghatalmazást adott. Ajánlást tehát csak a párttól kapott érvényes meghatalmazással rendelkező személy gyűjthet, e személyekért a pártoknak felelősséget kell vállalniuk.

A Ve.-ben kimondott önkéntes részvétel alapelvével összhangban, az Avtv. 6. §-ában foglaltaknak megfelelően, az ajánlószelvényt gyűjtő személynek még az adat felvétele előtt tájékoztatnia kell a választópolgárt az adatszolgáltatás önkéntességéről, az adatkezelés céljáról és arról, hogy az adatokat kik fogják kezelni, illetve feldolgozni. Az ajánlószelvények és az azokon szereplő adatok csak a listaállítási céljára használhatók fel, azokról másolat nem készülhet, a be nem nyújtott ajánlószelvényeket – a Ve. szabályai szerint – meg kell semmisíteni.

A személyi azonosító (korábbi nevén személyi szám) használata választási célból megengedett. Az ajánlószelvények érvényességének feltétele, hogy kitöltéskor a választópolgár a szelvényen feltüntesse személyi azonosítóját. A választópolgárnak az ajánlócédulával együtt kézbesített értesítő (kopogtatócédula) is tartalmazza a választópolgár személyi azonosítóját.

A politikai pártokkal szemben az Alkotmányban is megfogalmazott elvárás, hogy közvetítői szerepet töltsenek be az állam és a társadalom között, e funkciójuk teljesítéséhez pedig elengedhetetlen, hogy a választópolgárokkal érintkezésbe kerüljenek. Tevékenységük azonban a kapcsolatfelvétel során sem sértheti a választópolgárok személyes adatainak védelméhez fűződő jogait.

A pártok a közvetlen kapcsolat kialakítását személyes adatok megismerését nem igénylő módon, pl. szórólapok közterületen történő átadásával, postaládába helyezésével is elérhetik, vagy a személyes adatok felhasználásával közvetlenül szólítják meg a választópolgárokat.

Az adatokhoz a pártok egyrészt a választópolgárok kifejezett beleegyezésével juthatnak hozzá, másrészt, ha azt törvény számukra megengedi. A jelölteknek, illetve a pártoknak a Ve. 45. §-a szerint lehetőségük nyílik arra, hogy a személyiadat- és lakcímnnyilvántartás központi hivatalától, illetve a helyi választási iroda vezetőjétől – díjfizetés ellenében – a szavazás napja előtti 20. napot (2004. május 25.) követően hozzájussanak a választópolgárok adataihoz. A pártok részére azoknak a polgároknak az adatai is átadhatók, akik személyes adataik továbbítását korábban megtiltották. A letiltó nyilatkozat – a hatályos jogszabályok szerint – a választási célból kért adatszolgáltatásra nem érvényes.

A jogszerűen megszerzett személyes adatok kezelése során az adatkezelő pártoknak az adatkezelés egész folyamatában ügyelniük kell az alábbi adatvédelmi szabályok betartására:

- az adatkezelést – a kampánytevékenység megkezdése előtt – az adatvédelmi biztostól nyilvántartásba vétel céljából be kell jelenteni;
- az adatkezelés célhoz kötöttsége elvének az adatkezelés minden szakaszában érvényesülnie kell;
- a párt csak a kampány céljára használhatja fel az adatokat, az adatkezelés céljának megszűnése, illetve az adatok – törvényben, vagy az érintett hozzájárulásában meghatározott – kezelési határidejének lejárta után, továbbá az érintett adatkezeléshez való hozzájárulásának visszavonásakor a személyes adatokat törölni kell;
- amennyiben a párt adatfeldolgozót vesz igénybe, annak jogait és kötelezettségeit, felelősségét pontosan meg kell határoznia;
- az adatkezelés során az adatok biztonságáról gondoskodni kell, az adatokat különösen a jogosulatlan hozzáférés, megváltoztatás, nyilvánosságra hozatal ellen kell védeni;
- gondoskodni kell arról, hogy a választópolgárok, mint az adatkezelés érintettjei információs önrendelkezési jogukat gyakorolhassák, ennek jegyében tájékoztatást kapjanak adataik kezeléséről, kérhessék adataik helyesbítését, esetenként azok törlését.

III.

A választási eljárási törvény értelmében a pártok megbízottjai nem gyűjthetnek ajánlószelvényt

- a) munkahelyen munkaidőben vagy munkaviszonyból, illetőleg munkavégzésre irányuló más jogviszony teljesítése közben,
- b) a fegyveres erőknél és a rendvédelmi szerveknél szolgálati viszonyban levő személytől a szolgálati helyen vagy szolgálati feladat teljesítése közben,
- c) tömegközlekedési eszközön,
- d) állami és helyi önkormányzati szervek hivatali helyiségében.

Annak vizsgálata, hogy a pártok megbízottjai, a Ve. törvényben tilalmazott eseteken kívül, az ajánlószelvényeket hol gyűjtik, a szelvények gyűjtése céljából a választópolgárokat otthonukban keresik-e fel, nem tartozik az adatvédelem körébe, az Avtv. szabályaiba nem ütközik, bár e gyakorlat vonatkozásában a magánszféra sérelmének kérdése joggal felvethető.

Adatvédelmi szempontból az sem kifogásolható, hogy azok a pártok, melyek az adatokhoz törvény megengedő szabálya alapján, vagy az érintett hozzájárulása mellett jogszerűen jutottak hozzá, a továbbiakban szabadon dönthessék el, hogy ezen adatok birtokában miként lépnek kapcsolatba a választópolgárokkal, a választás sikere érdekében mely kommunikációs módszert alkalmazzák.

B u d a p e s t, 2004. április 7.

Dr. Péterfalvi Attila